

Zorunlu Bağışıklama mı, İsteğe Bağlı Bağışıklama mı? Ülkelerin Deneyimleri

4. Ulusal Sosyal Pediatri Kongresi,
15-18 Kasım 2016, Antalya

Prof. Dr. Sadık Akşit
Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi
Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları AD

Bağışıklama

- Aşılama en etkili koruyucu sağlık uygulamasıdır
- Aşılamada amaç: en yüksek koruyuculuk & en az yan etki
- Aşılama kontrendikasyonları çok nadir

Dünya Sağlık Örgütü Aşı Politikası

- Zorunlu aşılama konusunda resmi bir görüşü yok
- Aşılama oranlarının yüksek olduğu ülkelerde zorunlu aşılamaya gerek yok
- Aşılama oranlarının düşmeye başladığı ülkelerde zorunlu aşılama düşünülebilir

ABD'de aşılama politikası

Üniversiteye girişte:

- 50 eyaletin tümünde kızamık, polio ve difteri
- 49 eyalette tetanoz,
- 46 eyalette kabakulak,
- 44 eyalette boğmaca,
- 28 eyalette hepatit B aşısının yapılması zorunludur
- Ülke genelinde %1 civarında dini ya da diğer inançlar nedeniyle okula girişte aşılamadan muafiyet bildirilmiştir

Avustralya

- Aşılamaya zorunlu değil
- Aşı istenmeyen etkilerinin bildirimi de zorunlu değil
- Ama...aşılamayı özendirici devlet politikası var
 - 12. ayda tam aşıları çocukların ailelerine 2100 \$ destek yapılıyor

Kanada

- Zorunlu aşılama yok

Letonya

- Aşılama zorunlu
- Aşısı eksik çocuğun hekimine hesap soruluyor
 - Hekim aşı yaptırmayan ailenin imzasını almak zorunda

Slovenya

- Aşılama konusunda dünyadaki en katı ülkelerden biri
- 9 hastalığa karşı aşılama zorunlu

Vaccine European New Integrated Collaboration Effort (VENICE Project)

- 27 Avrupa Birliği ülkesi + (Norveç, İzlanda)
 - **VENICE I** 2006 - 2008
 - **VENICE II** 2009 - 2013
 - **VENICE III** 2013 –
-
- BG ve GB araştırmaya yanıt vermemiş (Toplam 27 ülke)

VENICE Projesinin amaçları

- Aşılama stratejileri
- Aşı yan etkileri
- Sürveyans sistemleri
- Aşılama oranlarını değerlendirmek

Araştırmaya katılan ülkeler

- AT Austria
- BE Belgium
- **BG Bulgaria**
- CY Cyprus
- CZ Czech Republic
- DK Denmark
- EE Estonia
- FI Finland
- FR France
- DE Germany
- GR Greece
- HU Hungary
- IS Iceland
- IE Ireland
- IT Italy
- LV Latvia
- LT Lithuania
- LU Luxembourg
- MT Malta
- NL The Netherlands
- NO Norway
- PL Poland
- PT Portugal
- RO Romania
- SK Slovakia
- SI Slovenia
- ES Spain
- SE Sweden
- **GB Great Britain**

Aşılar nerede uygulanıyor? (2011)

Children < 3 years of age (%)						
Country	Primary care physician		Public health vaccination services	Hospitals		School health services
	Public	Private		Public	Private	
AT	0	90	10	0	0	0
CY	NA	57	43	NA	NA	NA
CZ	5	95	0	0	0	0
DK	99	0	0	1	0	0
FR	10	90	0	0	0	0
DE	NA	98	1	1	NA	NA
GR	30	70	NA	NA	NA	NA
HU	99	0.5	0	0.5	0	0
IS	0	0	100	0	0	0
IE	0	100	1	0	0	0
IT	NA	NA	100	NA	NA	NA
LV	99	1	NA	99	1	NA
LU	0	100	NA	0	0	NA
MT	0	10	90	0	0	0
NL	0	0	100	0	0	0
NO	NK	NK	100	NK	NK	NK
PL	65	5	10	15	5	0
PT	NA	NA	0.95	NK	NK	NA
RO	90	10	NA	NA	NA	NA
SK	99	NA	NA	1	NA	NA
SI	100	NA	NA	NA	NA	NA
SE	NA	NA	100	NA	NA	NA
BE	NA	20	80	-	-	NA

EE,ES,LT- Not available (NA) or not known (NK).

Elektronik aşı kayıtları

- Aşı kayıtları 11 ülkede var
 - 5 ulusal
 - 6 bölgesel düzeyde
- Bunun dışında 9 ülke daha ulusal aşı kayıt sistemine geçmek istiyor

Elektronik aşı kayıtları

Table 25. Immunisation registries in EU/EEA countries. Vaccination coverage assessment survey in Europe, August 2011. (n=26)

	Yes	No
National computerised immunisation registry		
National computerised immunisation registry implemented	DK,IS,MT,NL,NO (n=5)	AT,BE,CY,CZ,DE,EE,ES,FI,FR,GR,HU,IE,IT,LT,LU,LV,PL,PT,RO,SE,SI,SK (n=22)
Sub national computerised immunisation registry implemented	DE,ES,IE,IT,PT, BE,IS (n=7)	AT,CY,CZ,EE,FI,FR,GR,HU,LT,LU,LV,PL,RO,SE,SI,SK (n=16)

Zorunlu aşı kayıtları

Table 27. Immunisation data entry to national programme (voluntary or compulsory) in EU/EEA countries. Vaccination coverage assessment survey in Europe, August 2011. (n=7)

Country	Childhood vaccination data entry	Adult vaccination data entry
DK	Compulsory	Compulsory
IS	Compulsory	Compulsory
MT	Compulsory	Voluntary
NL	Compulsory	Compulsory
IE	Compulsory	Not relevant
NO	Compulsory	Voluntary
BE	voluntary	voluntary

Aşı kayıtlarına erişim

	Access to the immunisation registry exists	Access to the immunisation registry does not exist
Ministry of Health	AT, LV, RO (n=3)	DK, EE, ES, HU, IE, IS, IT, MT, NL, NO, SI (n=11)
Vaccination services	AT, LV, RO, IS, IT (n=5)	DK, EE, HU, IE, MT, NL, NO, SI (n=8)
Public Health Doctors	HU, IS, IT, NO, PT, RO, SI (n=7)	AT, DE, DK, EE, LV, MT, NL (n=7)
Public Health Nurses	HU, IS, IT, LV, NO, PT, SI (n=7)	AT, DE, DK, EE, MT, NL, RO (n=7)
Primary care staff (physicians/nurses)-public	DE, HU, IS, LV, PT, RO, SI (n=7)	AT, DK, EE, IE, IT, MT, NL, NO (n=8)
Primary care staff (physicians/nurses)-private	EE, IS, LV, RO, SI (n=5)	AT, DE, DK, HU, IE, IT, MT, NL, NO, PT (n=10)
Hospital staff - public	HU, IS, LV, RO, SI (n=5)	AT, DE, DK, EE, IE, IT, MT, NL, NO (n=9)
Hospital staff - private	EE, IS, LV, RO, SI (n=5)	AT, DE, DK, ES, HU, IE, IT, MT, NL, NO (n=10)
Vaccinee/Parent/Legal Guardian	EE, IS, LV, PT, NO* (n=5)	AT, DE, DK, ES, HU, IE, IT, MT, NL, NO, RO, SI (n=12)
Medical Products Agency		AT, DE, DK, EE, ES, HU, IE, IS, IT, LV, MT, NL, NO, PT, RO, SI (n=16)
National Immunisation Programme	LV, SI, DK, IS, NO (n=5)	AT, DE, EE, ES, HU, IE, IT, MT, NL, PT, RO (n=11)

Avrupa ülkelerinde zorunlu olan & önerilen aşılar

RESEARCH ARTICLES

Mandatory and recommended vaccination in the EU, Iceland and Norway: results of the VENICE 2010 survey on the ways of implementing national vaccination programmes

M Haverkate¹, F D'Ancona (dancona@iss.it)², C Giambi², K Johansen³, P L Lopalco³, V Cozza⁴, E Appelgren², on behalf of the VENICE project gatekeepers and contact points⁵

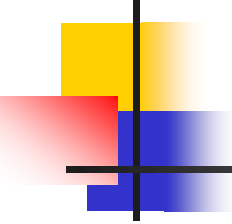
1. Radboud University, Nijmegen, Nijmegen, the Netherlands
2. Istituto Superiore di Sanità, Rome, Italy
3. European Centre for Disease Prevention and Control, Stockholm, Sweden
4. University of Bari "Aldo Moro", Bari, Italy
5. The members of the group are listed at the end of the article

Tanımlar

- **Önerilen (recommended) aşılar**
 - Ulusal aşı takvimi içinde yer alan (Ödenir veya ödenmez)
- **Zorunlu (mandatory) aşılar**
 - Yasal olarak ailenin itiraz seçeneği yoktur

AB ülkelerinde ulusal aşı programında yer alan aşilar

■ DTP, Polio, KKK, Hib	Hepsi
■ Hepatit B	(21)
■ Pnömonokok	(20)
■ Meningokok C	(12)
■ BCG	(11)
■ Suçiçeği ve Rotavirus	(4)
■ İnfluenza	(3)

Yasal olarak yapılması zorunlu olan aşılar ve AB ülkeleri

- Yasal olarak polio aşısı yapılması zorunluluğu olan AB ülkeleri
- Fransa, Belçika, İtalya, Slovenya, Slovakya, Çek Cumhuriyeti, Polonya, Litvanya, Romanya ve Macaristan
- Yasal olarak boğmaca kombinasyon aşılarından birinin yapılması zorunlu olan AB ülkeleri
- Litvanya, Polonya, Çek Cumhuriyeti, Slovakya, Macaristan, Slovenya, Romanya ve Bulgaristan
- Yasal olarak kızamık içeren aşı yapılması zorunlu olan EU Ülkeri
- Litvanya, Polonya, Çek Cumhuriyeti, Slovakya, Macaristan, Slovenya, Romanya ve Bulgaristan

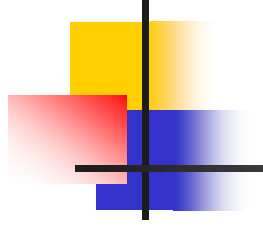
29 AB ülkesinde aşı politikası (1)

A	Diphtheria	<i>Haemophilus influenzae</i> type B	Hepatitis A	Hepatitis B	Human papillomavirus ^a	Influenza	Invasive disease caused by <i>Neisseria meningitidis</i> group C
→ Austria	RA	RA	RR	RA	R	RR	RA
→ Belgium	RA	RA	RR	MR/RA ^{b)}	R	RR	RA
→ Bulgaria	MA	MA	RR	MA	R	RR	A
→ Cyprus	RA	RA	RR	RA	A	RR	RA
→ Czech Republic	MA	MA	MR	MA	R	RR	RR
Denmark	RA	RA	RR	RR	R	RR	RR
Estonia [6]	RA	RA	RA ^e	RA	R ^e	RA ^e	RR ^e
Finland	RA	RA	RR	RR	A	RA	A
France	MA/MR/RA ^f	RA	RR	MR/RA ^{b)}	R	RR	RA
Germany [7]	RA	RA	RR	RA	R	RR	RA
Greece	MA	RA	RA	MA ^{h)}	R	RR	RA
→ Hungary	MA	MA	MR	MA	A	RR	A
Iceland	RA	RA	RR	RR	A	RR	RA
Ireland	RA	RA	RR	RA	R	RR	RA
Italy	MA ⁱ⁾	RA	A ⁱ⁾	MA	R	RR	RA/RR ^{k)}
→ Latvia	MA	MA	RR	MA	MA	RR	RR
Lithuania	RA	RA	RR	RA	A	RR	RR
Luxembourg [8]	RA	RA	RR	RA	R	RR	RA
Malta	MA	RA	RR	RA	A	RA	A
The Netherlands [9]	RA	RA	RR	RR	R	RR	RA
→ Norway	RA	RA	A	RR	R	RR	A
→ Poland	MA	MA	RR	MA	R	RR	RR
→ Portugal	RA/MR	RA	A	RA	R	RR	RA
→ Romania	MA	MA	RR	MA	R	RR	A
→ Slovakia	MA	MA	MR/RR ^{p)}	MA	R	MR/RR ^{o)}	RR
→ Slovenia	MA	MA	RR	MA	R	RR	RR
Spain	RA	RA	RR/RA ^{k)}	RA	R	RR	RA
Sweden	RA	RA	A	RR	R	RR	A
United Kingdom	RA	RA	RR	RR	R	RR	RA

A: absence of recommendation, MA: mandatory for all; MR: mandatory for people at risk; R: recommended; RA: recommended for all; RR: recommended for people at risk.

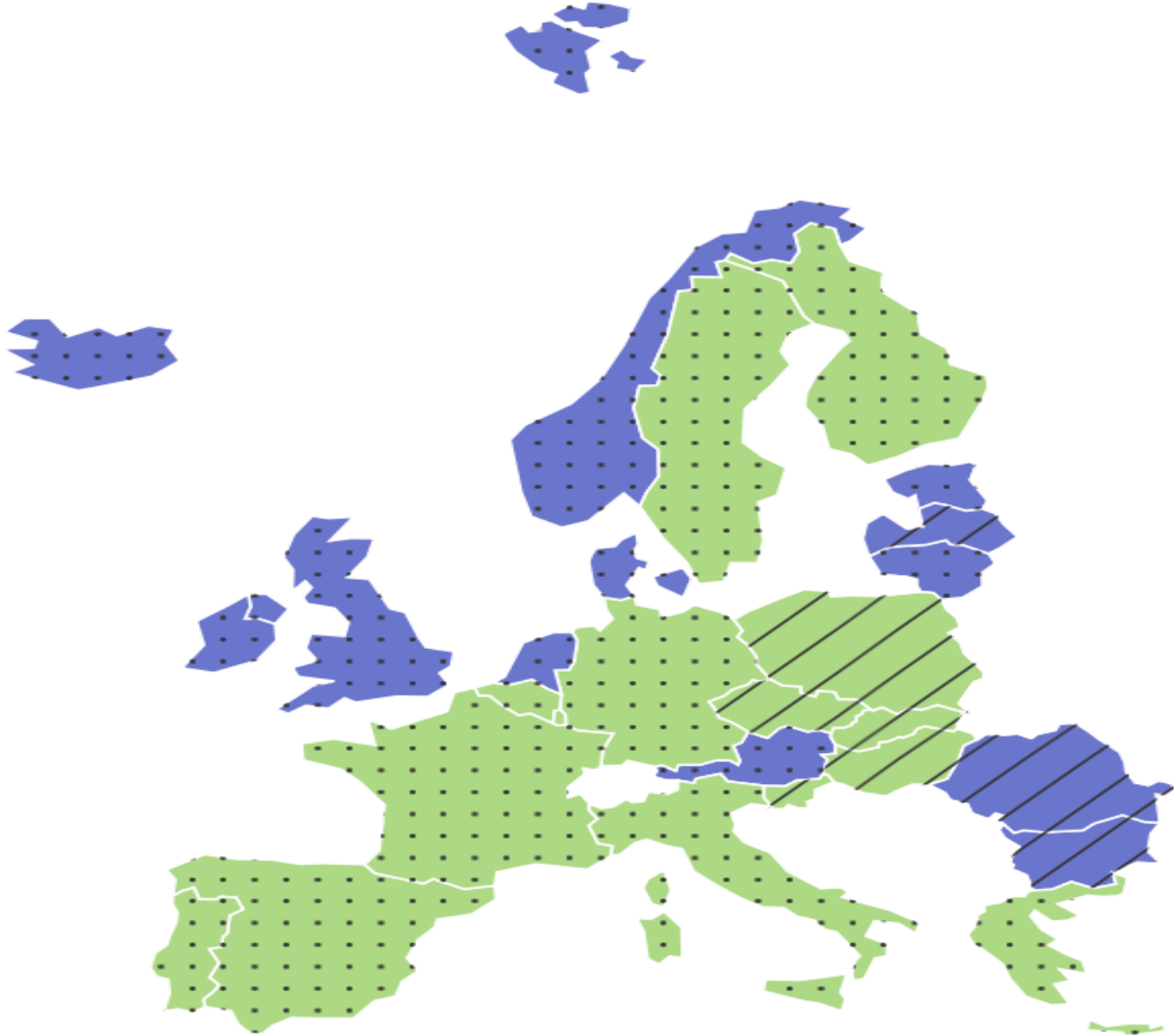
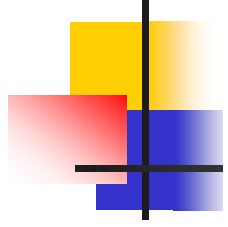
29 AB ülkesinde aşı politikası (2)

B Country	Invasive pneumococcal disease	Measles-mumps-rubella	Pertussis	Polio	Rotavirus	Tetanus	Tuberculosis (with Bacillus Calmette-Guérin)	Varicella
Austria	RA	RA	RA	RA	RA	RA	A	RR
Belgium	RA	RA	RA	MA	RA	RA	A	RR
Bulgaria	MA/RA ^c	MA	MA	MA	RA	MA	MA	A
Cyprus	RA	RA	RA	RA	A	RA	RR	RA/RR
Czech Republic	MR	MA	MA	MA	A	MA	MR	RR
Denmark	RA/RR ^d	RA	RA	RA	A	RA	A	RR
Estonia [6]	RR ^e	RA	RA	RA	RR ^e	RA	RA	RR ^e
Finland	RA	RA	RA	RA	RA	RA	RR	A
France	RA	RA	RA	MA/MR/RA ^g	A	MA/MR/RA ^f	MR/RR ^b	RR
Germany [7]	RA	RA	RA	RA	A	RA	A	RA
Greece	RA	RA	RA	MA ^h	A	MA	RA	RA
Hungary	RA	MA	MA	MA	A	MA	MA	A
Iceland	RR/RA ⁱ	RA	RA	RA	A	RA	A	RR
Ireland	RA	RA	RA	RA	A	RA	RA	RR
Italy	RA/RR ^k	RA	RA	MA	A	MA	RR	RA/RR ^k
Latvia	MA	MA	MA	MA	MA ⁱ	MA	MA	MA
Lithuania	RR	RA	RA	RA	A	RA	RA	RR
Luxembourg [8]	RA	RA	RA	RA	RA	RA	RR	RA
Malta	RR ⁿ	RA ^m	RA	MA	A	MA	RA	RR
The Netherlands [9]	RA	RA	RA	RA	A	RA	RR	A
Norway	RA	RA	RA	RA	A	RA	RR	A
Poland	MR	MA	MA	MA	RA	MA	MA	RR
Portugal	RR	RA	RA	RA	A	RA/MR	RA	A
Romania	A	MA	MA	MA	A	MA	MA	A
Slovakia	MA	MA	MA	MA	A	MA	MA	A
Slovenia	RR	MA	MA	MA	RA	MA	RR	RR
Spain	RA/RR ^k	RA	RA	RA	A	RA	A ^l	RA/RR ^k
Sweden	RA	RA	RA	RA	A	RA	RR	A
United Kingdom	RA	RA	RA	RA	A	RA	RR	RR

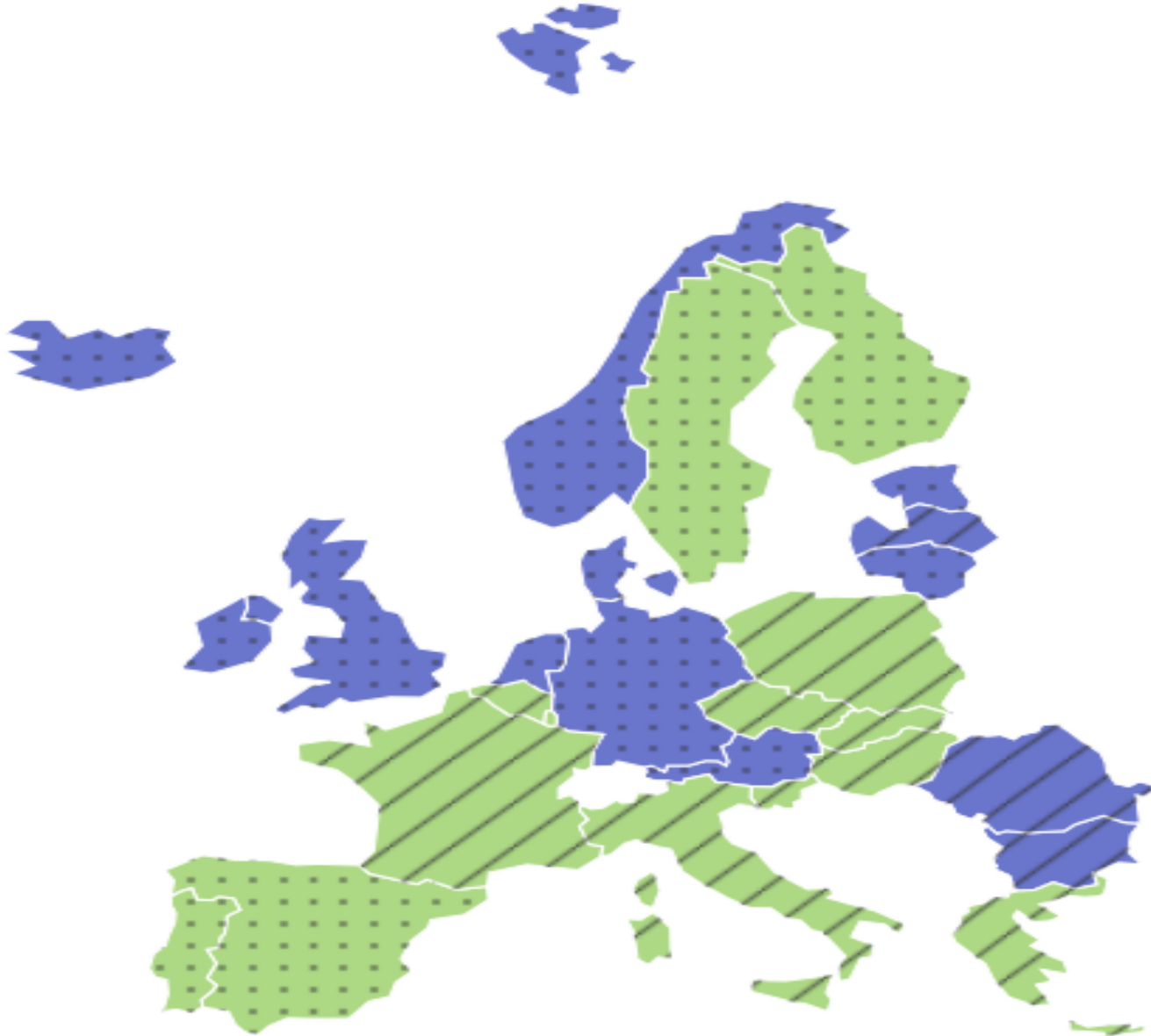
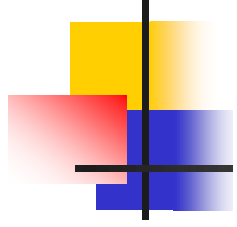

Zorunlu bağışıklama aşılama oranlarını artırır mı?

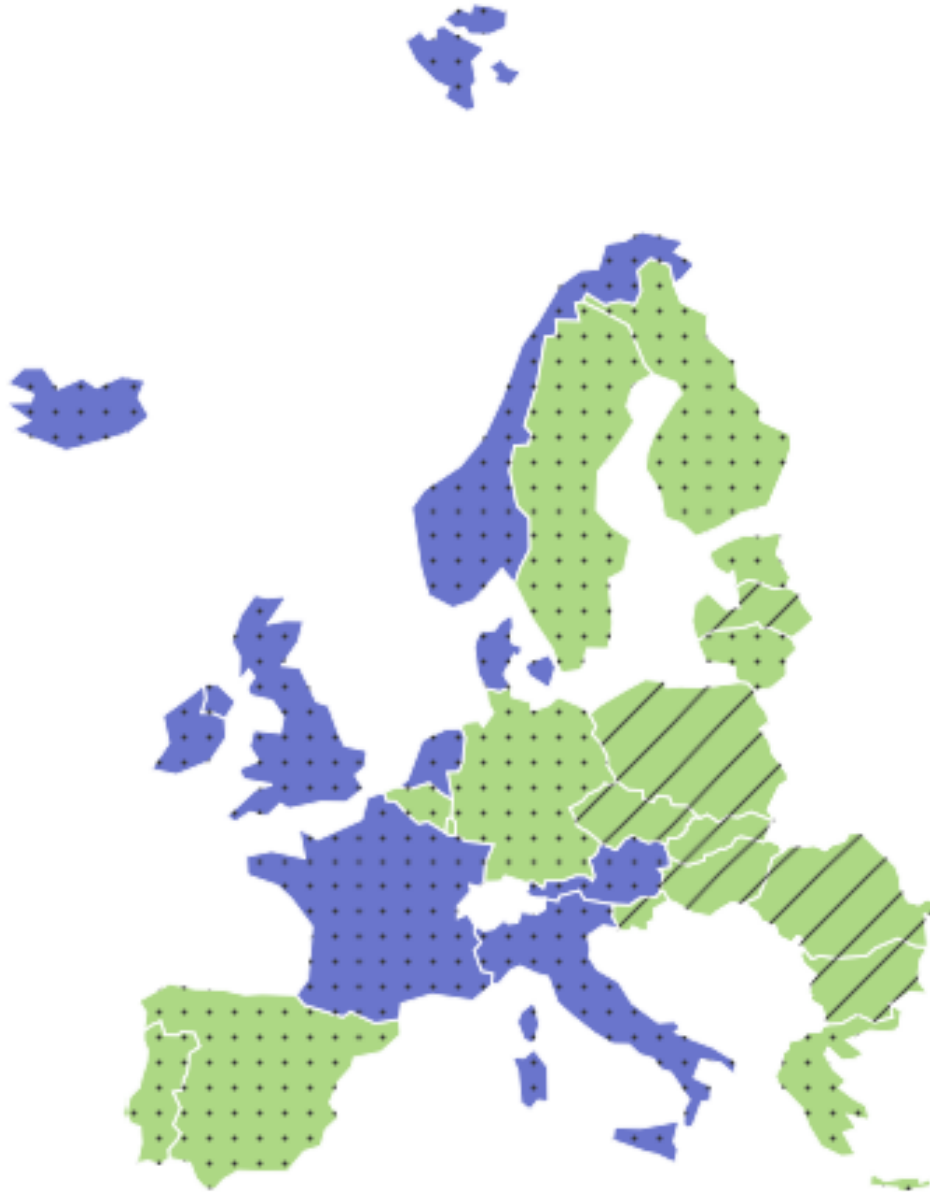
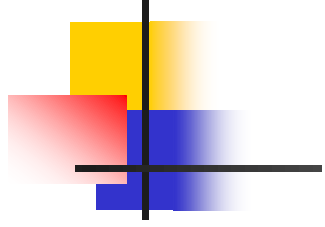
Boğmaca aşılama oranları

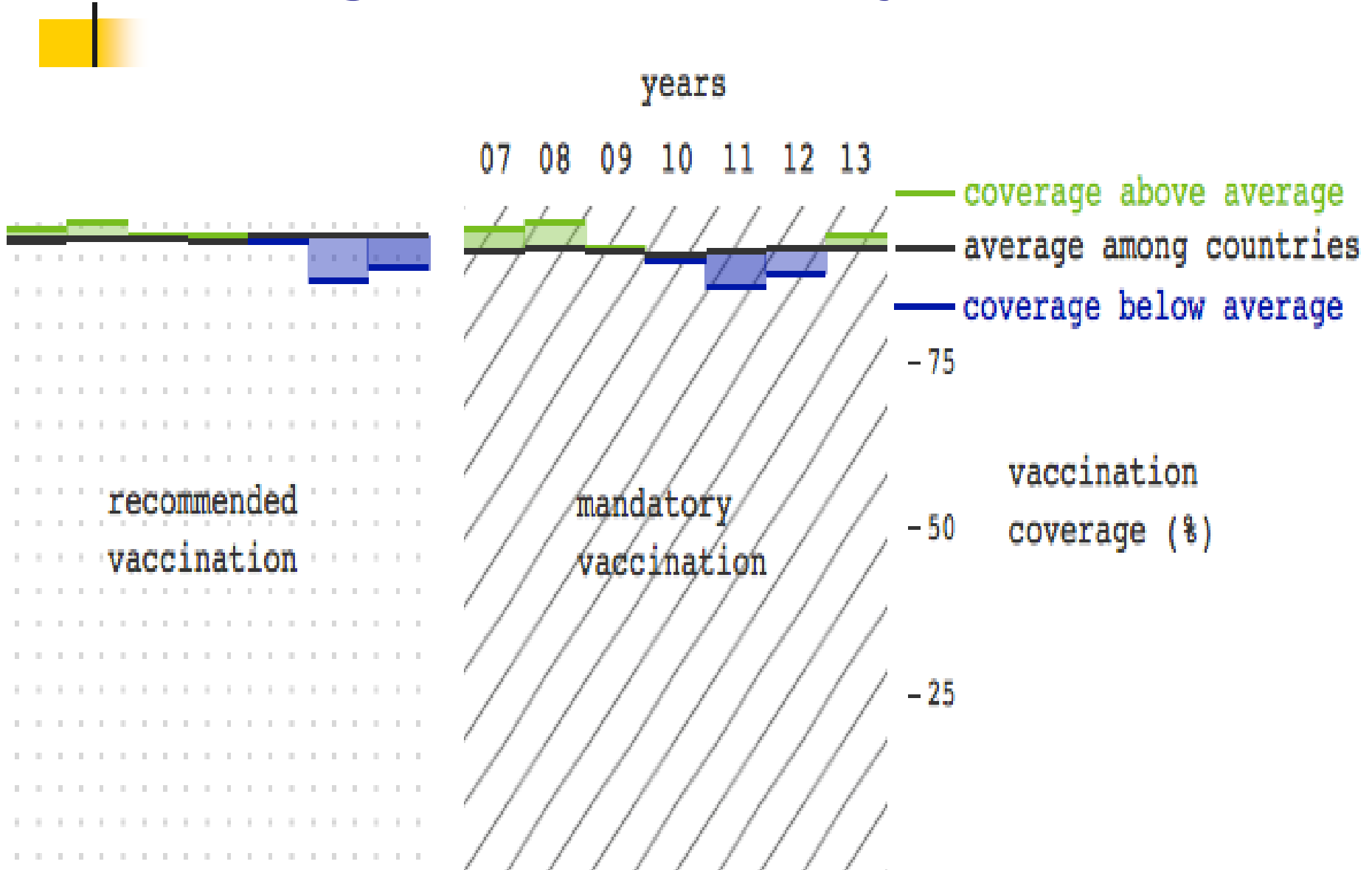
Polio aşılama oranları

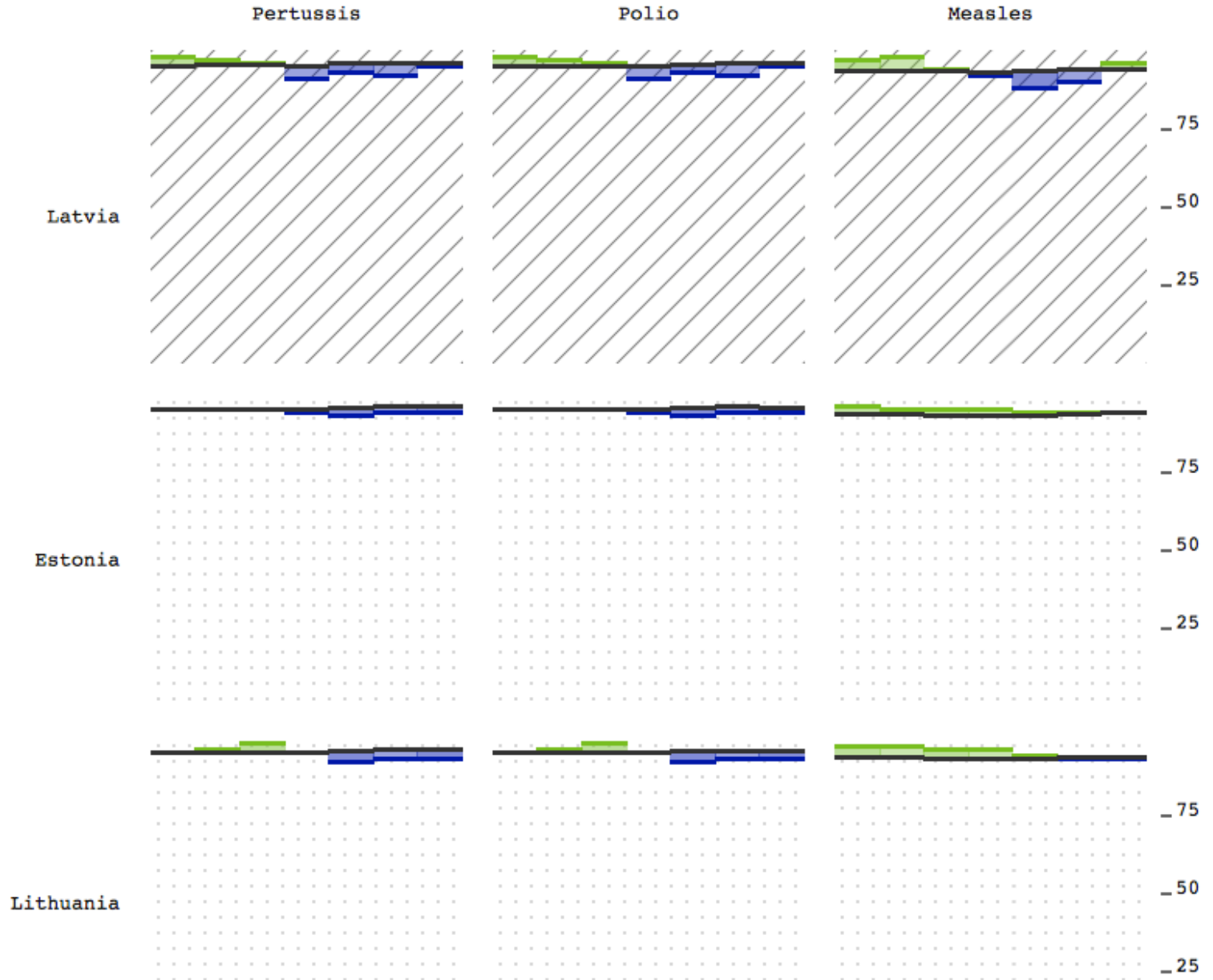
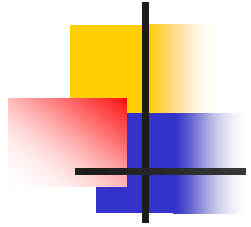
Kızamık aşılama oranları

Yıllara göre DTP3-Polio3 aşılama oranları

Baltık ülkeleri aşılama oranları

Özetle...

Zorunlu bağışıklama aşılama oranlarını artırmıyor gibi görünmektedir

Diğer ülkelerdeki aşılama

- Çoğunda kısmi zorunlu aşılama var
(Bazı aşılar zorunlu)

Ülkemizdeki Durum

- Aşılınmayan çocuklar için sağlık tedbiri kararı alınabilir (Çocuk – **Aile - Asliye Hukuk** Mahkemeleri)
- 2015 yılında **Yargıtay** ana ve babanın rızası bulunmasa da Sağlık Bakanlığınca belirlenen “genişletilmiş bağışıklık programı”ndaki aşuların yapılması kararını verdi.
- Ancak **Anayasa Mahkemesi**, yasal bir düzenleme ile kısıtlama getirilmediği sürece anne-baba rızası olmadan mahkeme kararıyla bile olsa çocuğa aşı yapılamaz kararını verdi.

Sorular - Sorunlar

- Yeni yasal düzenleme ile sorunlar biter mi?
- Zorunlu aşılama sonrasında görülebilecek komplikasyonlar için tazminat davalarında gereken mali kaynak nereden bulunacak?
- Okula girişte aşı kartı istenmeli mi?

Aşı reddi

- Aşı reddi ve bağışıklama oranlarının düşmesi sonucunda, dünyada pek çok ülkede kızamık ve boğmaca salgınları ortaya çıktı.
- Aşığı reddeden kişiler indeks vaka olarak o toplumda salgınlara neden olabiliyor.

Aşı reddinin nedenleri

- Yanlış bilgi kaynakları
 - Medya
 - Sosyal medya
 - Web siteleri
 - Toplumsal çevre
- Dini inançlar

Aşı karşıtlarının kullandığı gerekçeler

- Dinsel gerekçeler
- Hafif hastalık gibi düşünülmesi (suçiçeği)
- Olası yan etkilerin abartılması (alerji, konvulziyon vs.)
- Zamanında aşıyla ilişkilendirilmiş durumlar (kızamık aşısı - otizm)
- Aşı içerisindeki koruyucu maddeler (Tiomersol vs)

Ülkemizde aşı reddi ne kadar?

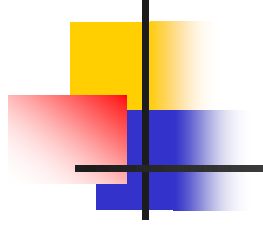
- 2015 yılında **40 milyon doz aşı**
- Aşı yaptırmayan kişi sayısı.....**970**
- **Aşı reddi oranı** **1/40.000**

Aşı karşıtları ile medyada tartışmak kime yarar?

Asla bir aptalla tartışmayın;
sizi önce kendi seviyesine çeker,
sonra da tecrübesiyle yener.

Mark Twain

Dikkatiniz için teşekkürler...